

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zdenky Reisenauerovej a členov senátu JUDr. Jozefa Hargaša a JUDr. Aleny Adamcovej, v právnej veci navrhovateliek: 1/ **H.**, bytom H., 2/ **J.P.**, bytom H., zastúpené advokátom *JUDr. J.F.* Advokátska kancelária, M., proti odporcovi: **Obvodný pozemkový úrad Rožňava**, Šafárikova č. 71, Rožňava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporcu zo dňa 20. októbra 2008 č. 2008/00096, ev.č. 2008/001874, o odvolaní navrhovateliek proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach č.k. 7Sp 27/2008-36 zo dňa 24. apríla 2009, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Košiciach č.k. 7 Sp 27/2008-36 zo dňa 24. apríla 2009 **z m e ň u j e** tak, že rozhodnutie odporcu zo dňa 20. októbra 2008 č. sp. 2008/00096, ev.č. 2008/001874 **z r u š u j e** a vec mu **v r a c i a** na ďalšie konanie.

Odporca je povinný zaplatiť navrhovateľkám v prvom a druhom rade náhradu trov konania v sume 569,90 € do troch dní do rúk ich právneho zástupcu JUDr. J.F.

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Košiciach napadnutým rozsudkom potvrdil rozhodnutie odporcu, uvedené v záhlaví tohto rozsudku, ktorým odporca rozhodol tak, že J. K.K. nar. 25.9.1922 nespĺňa zákonné podmienky uvedené v § 3 zákona č. 503/2003 Z.z. o navrátenie vlastníctva k pozemkom a o zmene a doplnení zákona č. 180/1995 Z.z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom v znení neskorších predpisov (ďalej len „reštitučný zákon“), a preto jej nemožno navrátiť vlastníctvo k pozemkom v kat.úz. H. zapísaným v pozemkovej knihe vl. č. 975 ako parc. č. X., X., v pozemkovej knihe vl. č. 974 ako parc. č. X., X. a v pozemkovej knihe vl. č. 94 ako parc. č. X. a zároveň jej nepriznal právo na náhradu za uvedené pozemky. Účastníkom nepriznal právo na náhradu trov konania.

Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že krajský súd po preskúmaní napadnutého rozhodnutia správneho orgánu a konania mu predchádzajúceho dospel k názoru, že v konaní bolo preukázané, že J. K.K. právna predchodkyňa navrhovateliek, ako oprávnená osoba, si

dňa 27.12.2004 uplatnila nárok podľa reštitučného zákona v zákonom ustanovenej lehote na navrátenie vlastníctva k pozemkom v kat.úz. H., ktoré boli vo vlastníctve jej právneho predchodcu Š.Š. (otca), ako pôvodného vlastníka nehnuteľností. Pozemky prešli do vlastníctva československého štátu - správy Štátneho rybárstva n.p. v Stupave rozhodnutím ONV finančný odbor v Rožňave č. Fin 88/ev.19/H/1962máj zo dňa 28.6.1963 podľa vládneho nariadenia č. 15/1959 Zb. a § 11 vyhlášky č. 88/1959 Ú.v.. Krajský súd konštatoval, že reštitučný zákon nepozná reštitučný titul podľa nariadenia vlády č. 15/1959 Zb. a súčasne, že reštitučné tituly sú v tomto zákone taxatívne stanovené a nemožno ich rozširovať. Poukázal na to, že navrátenie vlastníctva k nehnuteľnostiam, ktoré prešli do socialistického vlastníctva v zmysle nariadenia vlády č. 15/1959 Zb. upravoval zákon č. 403/1990 Zb. a podľa tohoto zákona mohli byť navrátené za splnenia všetkých podmienok aj pozemky právnej predchodkyne navrhovateľiek. Podľa názoru krajského súdu odporca správne rozhodol, pokiaľ v preskúmanom rozhodnutí vyslovil, že právna predchodkyňa navrhovateľiek nespĺňa podmienky reštitučného zákona na navrátenie vlastníckeho práva k žiadaným pozemkom, pretože v reštitučnom zákone sú spôsoby prechodu vlastníctva k nehnuteľnosti na štát taxatívne, čo znamená, že rozšírenie ich rozsahu je neprípustné, z ktorých dôvodov nebolo možné prisvedčiť tvrdeniu navrhovateľiek, že v prípade uplatneného reštitučného nároku prešlo vlastníctvo oprávnenej osoby na štát v dôsledku niektorého zo zákonných dôvodov ustanovených v § 3. Súčasne konštatoval, že ohľadom nehnuteľností, ktoré prešli na štát na základe vládneho nariadenia č. 15/1959 Zb., tento spôsob prechodu vlastníctva bol dotknutý zákonom č. 403/1990 Zb. o zmiernenie niektorých majetkových krívd v znení neskorších predpisov. Neprihliadol na námietku navrhovateľiek, že nehnuteľnosti prešli na štát v dôsledku uvedenom v 3 ods. 1, písm. n/ reštitučného zákona, pretože bolo preukázané, že nehnuteľnosti prešli na štát do správy Štátneho rybárstva n.p. Stupava podľa vl. nar. č. 15/1959 Zb.. Preskúmané rozhodnutie odporcu považoval za vecne správne a v súlade o zákonom a preto ho potvrdil podľa § 250q ods. 2 O.s.p.

Rozhodovanie o náhrade trov konania odôvodnil podľa § 250k ods. 1 O.s.p. v spojení s § 250l ods. 2, navrhovateľkám nepriznal právo na náhradu trov konania, pretože v konaní boli neúspešné.

Proti uvedenému rozsudku krajského súdu sa v zákonnej lehote odvolali navrhovateľky žiadajúc, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Namietali nesprávny postup žalovaného správneho orgánu ako aj postup súdu prvého stupňa, keď potvrdil jeho rozhodnutie, ktorým im nebolo prinavrátené vlastníctvo k žiadaným nehnuteľnostiam. Nesúhlasili s názorom súdu prvého stupňa, pretože v danom prípade bolo možné prechod na štát považovať podľa § 3 ods. 1 písm. m/, n/ a o/ reštitučného zákona. Vytýkali súdu prvého stupňa, že sa náležite nezaoberal ich námietkami a nezisťoval prechod vecí do socialistického sektora, pretože z predložených listín vyplývalo, že zo strany orgánov štátnej moci i zo strany socialistickej organizácie pri zoštátnení pozemku došlo k hrubému zneužitiu vtedy platných predpisov, čo zakladá ich reštitučný nárok. Poukázali na to, že pokiaľ správa katastra povolila vklad vlastníckeho práva, postupovala nezákonne, pretože na základe zrušeného vládneho nariadenia č. 15/1959 Zb., vyhl. č. 88/1959 ú.l. s účinnosťou od 1.11.1990 už správa katastra nemohla povoliť vklad nehnuteľnosti a návrh mala zamietnuť. Uviedli, že v danom prípade bolo možné použiť právne závery Ústavného súdu Českej republiky vyslovené v náleze sp. zn. IV ÚS 2/01, ktorým riešil podobnú vec reštitučného majetku.

Odporca navrhoval, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil. Nesúhlasil s dôvodmi uvedenými v odvolaní navrhovateľiek.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací podľa § 246c O.s.p. v spojení s ust. § 10 ods. 2 preskúmal odvolaním napadnutý rozsudok krajského súdu a konanie mu predchádzajúce v zmysle ust. § 246c v spojení s §§ 211 a nasl. a rozsudkom č. k. 1Sžo 247/2009 zo dňa 17. februára 2009 potvrdil rozsudok Krajského súdu v Košiciach č.k. 7Sp 27/2008 zo dňa 24.4.2009 a náhradu trov odvolacieho konania navrhovateľkám nepriznal.

Z odôvodnenia uvedeného rozhodnutia vyplýva, že Najvyšší súd SR dospel k záveru, že správny orgán si pre svoje rozhodnutie zadovážil dostatok skutkových podkladov, vo veci zistil skutočný stav a zo skutkových okolností vyvodil aj správny právny záver vo veci samej a preto krajský súd postupoval v súlade so zákonom, keď rozhodnutie žalovaného správneho orgánu potvrdil. Z vykonaného dokazovania aj podľa názoru odvolacieho súdu bolo preukázané, že žiadateľka si uplatnila reštitučný nárok na žiadané nehnuteľnosti v zákonnej lehote podľa § 5 ods. 1 reštitučného zákona, avšak pre priznanie vlastníctva alebo priznania náhrady neboli splnené zákonné podmienky a to prechod žiadaných nehnuteľností na štát alebo inú právnickú osobu v dôsledku taxatívne uvedenom v § 3 reštitučného zákona. Pokiaľ žiadateľka a v preskúmanom konaní navrhovateľky ako jej právne nástupkyne, tvrdili, že pozemky prešli na štát alebo inú právnickú osobu v dôsledku vyvlastnenia bez náhrady, znárodnením alebo bez právneho dôvodu (§ 3 ods. 1, písm. m/, n/ a o/), nepredložili dôkazy a ani nenavrhli také dôkazy, z ktorých by ich tvrdenia vyplývali a zo skutkových okolností v danej veci ich tvrdenia neboli preukázané, s poukazom na § 5 ods. 1 reštitučného zákona. Zastával zhodný názor ako súd prvého stupňa a žalovaný správny orgán, že žiadané nehnuteľnosti prešli do vlastníctva československého štátu - správy Štátneho rybárstva n.p. v Stupave rozhodnutím ONV finančný odbor v Rožňave č. Fin 88/ev.19/H/1962 máj zo dňa 28.6.1963 podľa vládneho nariadenia č. 15/1959 Zb. a § 11 vyhlášky č. 88/1959 Ú.v., ktorý dôvod reštitučný zákon neustanovoval. Neprihliadol na námietky navrhovateľiek. Nesúhlasil ani s tvrdením navrhovateľiek, že v danom prípade bolo možné požiť právne závery vyslovené v náleze Ústavného súdu Českej republiky č. sp.zn. IV ÚS 20/01, pretože nález Ústavného súdu Českej republiky je právne záväzný pre súdy Českej republiky, ako aj, že právny záver ústavného súdu vychádzal z iných skutkových podkladov. Najvyšší súd SR po preskúmaní veci dospel k záveru, že Krajský súd v Košiciach napadnutým rozsudkom rozhodol vo veci skutkovo správne a v súlade so zákonom, a preto rozsudok krajského súdu podľa § 250ja ods. 3 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 a s § 219 ods. 1, 2 potvrdil.

Navrhovateľkám náhradu trov odvolacieho konania nepriznal podľa § 246c O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 a v spojení s § 250k ods. 1, pretože boli v tomto konaní neúspešné.

Proti uvedenému rozhodnutiu Najvyššieho súdu SR podali ústavnú sťažnosť navrhovateľky, v ktorej namietali porušenie ich základného práva na súdnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa článku 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v spojení so základným právom vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 11 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a právom na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Ústavný súd Slovenskej republiky nálezom č. III. ÚS 185/2010-30 zo dňa 5. októbra 2010 rozhodol tak, že vyslovil, že základné právo navrhovateľiek na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa článku 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v spojení so základným právom vlastniť majetok podľa

čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 11 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a právo na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu SR sp.zn. 1 Sžo 247/2009 zo 17. februára 2010 porušené bolo. Rozsudok Najvyššieho súdu SR sp.zn. 1 Sžo 247/2009 zo 17. februára 2010 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Navrhovateľkám priznal náhradu trov konania v sume 272,04 €, ktoré zaviazal Najvyšší súd SR vyplatiť na účet ich právneho zástupcu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací podľa § 246c ods. 1 O.s.p. v spojení s ust. § 10 ods. 2 v intenciách nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky č. III. ÚS 185/2010-30 zo dňa 5. októbra 2010 opätovne preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu a konanie mu predchádzajúce v rozsahu dôvodov uvedených v odvolaní navrhovateľiek podľa § 246c ods. 1 v spojení s §§ 212 a nasl., bez pojednávania podľa § 250ja ods. 2, keď deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke Najvyššieho súdu SR www.nsud.sk (§ 156 ods. 1 a ods. 3 O.s.p. v spojení s § 211 ods. 2 a s § 246c ods. 1) a dospel k záveru, že napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa je potrebné zmeniť tak, že rozhodnutie správneho orgánu sa zrušuje a vec sa mu vracia na ďalšie konanie.

Predmetom odvolacieho konania v danej veci bol rozsudok krajského súdu, ktorým krajský súd potvrdil rozhodnutie žalovaného správneho orgánu, ktorým správny orgán nevyhovел reštitučnému nároku žiadateľky – právnej predchodkyne navrhovateľiek, uplatnený podľa reštitučného zákona, a preto odvolací súd v intenciách nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky č. III. ÚS 185/2010-30 zo dňa 5. októbra 2010 opätovne preskúmal rozsudok súdu prvého stupňa ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci odvolacieho konania skúmal aj napadnuté rozhodnutie žalovaného správneho orgánu a konanie, ktoré tomuto rozhodnutiu predchádzalo, najmä z toho pohľadu, či sa súd prvého stupňa vypořiadal so všetkými námietkami uvedenými v opravnom prostriedku navrhovateľiek a z takto vymedzeného rozsahu, či správne posúdil zákonnosť a správnosť napadnutého rozhodnutia odporcu.

Predmetom súdneho prieskumu v danej veci bolo posúdenie reštitučného nároku žiadateľky, právnej predchodkyne navrhovateľiek, na navrátenie vlastníctva k žiadaným nehnuteľnostiam v intenciách ustanovení reštitučného zákona.

V zmysle ust. § 1 písm. a/, b/ reštitučného zákona tento zákon upravuje navrátenie vlastníctva k pozemkom, ktoré neboli vydané podľa osobitného predpisu (zák. č. 229/1991 Zb., §§ 37 až 39 zákona č. 330/1991 Zb.). Vlastnícke právo sa vracia k pozemkom, ktoré tvoria

- a) poľnohospodársky pôdny fond alebo do neho patria,**
- b) lesný pôdny fond.**

Podľa § 3 ods. 1 reštitučného zákona oprávneným osobám sa navráti vlastníctvo k pozemku, ktorý prešiel na štát alebo na inú právnickú osobu v dôsledku:

- a) výroku o prepadnutí majetku, prepadnutí veci alebo zhabaní veci v trestnom konaní, prípadne v trestnom konaní správnom podľa skorších predpisov, ak bol výrok zrušený podľa osobitných predpisov,**
- b) odňatia bez náhrady postupom podľa zákona č. 142/1947 Zb. o revízii prvej pozemkovej reformy alebo podľa zákona č. 46/1948 Zb. o novej pozemkovej reforme,**

- c) postupu podľa § 453a Občianskeho zákonníka alebo podľa § 287a zákona č. 87/1950 Zb. o trestnom konaní súdnom (Trestný poriadok) v znení zákona č. 67/1952 Zb.,
- d) odňatia bez náhrady postupom podľa zákona Slovenskej národnej rady č. 81/1949 Zb. SNR o úprave právnych pomerov pasienkového majetku bývalých urbárikov, komposesorátov a podobných právnych útvarov,
- e) vyhlásenia zmluvy o postúpení pohľadávok pre prípad vyst'ahovania (tzv. renunciačné vyhlásenie),
- f) toho, že občan zdržiavajúci sa v cudzine nehnuteľnosť zanechal na území Slovenskej republiky alebo ktorého majetok prešiel na štát podľa zákona č. 183/1950 Zb. o majetku zanechanom na území Československej republiky osobami, ktoré optovali pre Zväz sovietskych socialistických republík a presídlili na jeho územie,
- g) zmluvy o darovaní nehnuteľnosti uzavretej darcom v tiesni,
- h) dražobného konania uskutočneného na úhradu pohľadávky štátu,
- i) súdneho rozhodnutia, ktorým sa vyhlásila za neplatnú zmluva o prevode majetku, ktorou občan pred odchodom do cudziny previedol vec na iného, ak dôvodom neplatnosti bolo opustenie republiky, prípadne uznanie takejto zmluvy účastníkmi za neplatnú; v takom prípade je oprávnenou osobou nadobúdateľ podľa uvedenej zmluvy, a to aj ak táto zmluva nenadobudla účinnosť,
- j) kúpnej zmluvy uzavretej v tiesni za nápadne nevýhodných podmienok,
- k) odmietnutia dedičstva v dedičskom konaní urobeného v tiesni,
- l) vyvlastnenia za náhradu, ak nehnuteľnosť existuje a nikdy neslúžila na účel, na ktorý bola vyvlastnená,
- m) vyvlastnenia bez vyplatenia náhrady,
- n) znárodnenia vykonaného v rozpore s vtedy platnými predpismi alebo bez vyplatenia náhrady,
- o) prevzatia nehnuteľnosti bez právneho dôvodu,
- p) politickej perzekúcie alebo postupu porušujúceho všeobecne uznávané ľudské práva a slobody,
- r) odovzdania do vlastníctva družstva podľa osobitných predpisov,
- s) prikázania do užívania právnickej osoby na základe zákona č. 55/1947 Zb. o pomoci roľníkom pri uskutočňovaní poľnohospodárskeho výrobného plánu alebo vládneho nariadenia č. 50/1955 Zb. o niektorých opatreniach na zabezpečenie poľnohospodárskej výroby,
- t) prevodu na štát spoločne užívaných singulárnych lesov a lesných družstiev, ak členmi družstva boli aj fyzické osoby; na prevzatie tohto majetku sa použijú osobitné predpisy.

Ústavný súd Slovenskej republiky v citovanom náleze popri citovaných požiadavkách na citlivý prístup k uplatňovaným reštitučným nárokom dal do pozornosti aj zákon č. 480/1991 Zb. o dobe neslobody, ktorý je súčasťou nášho právneho poriadku a ktorý v § 1 ustanovil, že v rokoch 1948 až 1989 komunistický režim porušoval ľudské práva i svoje vlastné zákony. Konštatoval, že podľa jeho názoru prirodzenou požiadavkou kladenou na všeobecné súdy a iné orgány verejnej moci, ktoré rozhodujú o reštitučných nárokoch oprávnených osôb, aby riadili sa zásadami materiálneho právneho štátu pristupovali k interpretácii reštitučných zákonov s určitou veľkorysťou a naopak, brali do úvahy pre minulý režim príznačné nedostatky vtedajšej legislatívy, najmä však často sa vyskytujúcu svojvôľu vtedajších štátnych a iných orgánov pri uplatňovaní moci, s poukazom na to, že pri dôslednej individualizácii každého prípadu nemožno uvedené nedostatky pričítať na vrub oprávnenej osoby.

Ústavný súd Slovenskej republiky uviedol, že vládne nariadenie č. 15/1959 Zb. o opatreniach týkajúcich sa niektorých vecí užívaných organizáciami socialistického sektora (ďalej len „vládne nariadenie č. 15/1959 Zb.“) bolo vydané v rozpore s vtedy platnou ústavou, podľa ktorej obmedzenie vlastníctva a vyvlastnenie je možné vykonať iba na základe zákona (§ 9 ústavného zákona č. 150/1948 Zb. - Ústava Československej republiky), a keďže citované vládne nariadenie (teda nie zákon) bolo vydané na základe § 10 ods. 1, 2 zákona č. 63/1958 Zb. o druhom päťročnom pláne rozvoja národného hospodárstva Československej republiky je už na prvý pohľad zrejmé, že v postupoch vládneho nariadenia č. 15/1959 Zb. išlo predovšetkým o zoštatnenie majetku na účely plnenia hospodárskych plánov a rozširovanie „socialistického vlastníctva“ a vtedajšie štátne orgány v úsilí naplňať túto „líniu“ nemali záujem skúmať v konkrétnych prípadoch splnenie podmienok, ktoré oprávňovalo rozhodnúť príslušný orgán o prechode vlastníctva na štát.

Ústavný súd Slovenskej republiky poukázal na to, že podľa čl. XII § 9 ods. 1 vtedy platnej ústavy bolo možné vlastníctvo obmedziť len zákonom. V prípade vyvlastnenia (§ 9 ods. 2) bolo možné vyvlastniť len na základe zákona a za náhradu.

Ústavný súd Slovenskej republiky súčasne poukázal na to, že podľa § 2 ods. 1 vládneho nariadenia č. 15/1959 Zb. sa toto nariadenie vzťahuje na veci, ktoré sú vo vlastníctve fyzických osôb alebo súkromných právnických osôb, a ich celkom, prípadne prevažne užívajú organizácie socialistického sektora na plnenie svojich úloh, a to na základe nájomného alebo iného právneho pomeru vzniknutého pred začiatkom účinnosti tohto nariadenia. Konštatoval, že už vo svojich predchádzajúcich rozhodnutiach (napr. III. ÚS 145/05) uviedol, že v špecifických okolnostiach prípadu záver o naplnení podmienok konania (napr. doručenie rozhodnutia správneho orgánu musí byť preukázané mimo „rozumných pochybností“, ako aj že pokiaľ všeobecný súd nemá preukázaný záver, že došlo k doručeniu správneho rozhodnutia mimo rozumných pochybností, musí vychádzať z predpokladu, že rozhodnutia neboli doručené.

Ústavný súd Slovenskej republiky vyslovil záver, že bez ďalšieho dokazovania orgánom verejnej moci nemožno považovať za preukázaný okrem ďalších rozumných pochybností priebeh a výsledok konania, pokiaľ ide o prechod vlastníckeho práva na štát podľa nariadenia vlády č. 15/1959 Zb. týkajúceho sa vecí navrhovateľiek. Konštatoval, že celkom nedôveryhodne pôsobí aj samotné rozhodnutie ONV, ktorým bol právny predchodca navrhovateľiek zbavený vlastníctva k predmetnej nehnuteľnosti. Poukázal na svoju judikatúru v týchto veciach (III. ÚS 127/2010 a III. ÚS 212/2010) a stotožnil sa aj s názormi Ústavného súdu Českej republiky v podobných veciach, ktoré vznikli v časoch spoločného právneho poriadku (nálezy sp. zn. I. ÚS 154/95 z 18. januára 1996 a sp. zn. I. ÚS 289/1995 zo 6. novembra 1996).

Najvyšší súd Slovenskej republiky po opätovnom preskúmaní napadnutého rozhodnutia krajského súdu viazaný názorom ústavného súdu dospel k záveru, že v danej veci správny orgán vychádzal z nesprávneho právneho posúdenia, majúce za následok zistenie skutkového stavu v nedostatočnom rozsahu, nezaoberajúc sa vznesenými námietkami navrhovateľiek, ktoré smerovali k podstate prechodu vlastníctva na štát alebo inú právnickú osobu v rozhodnej dobe zákonom stanovenej, existencii nájomnej zmluvy, resp. otázkam súvisiacim s náhradou za odňatie vlastníctva podľa vládneho nariadenia č. 15/1959 Zb..

Odvolačím súd z predloženého spisu krajského súdu, súčasť ktorého tvoril administratívny spis v danej veci zistil, že právna predchodkyňa navrhovateľiek J. K. ako

oprávnená osoba si dňa 27.12.2004, v zákonnej lehote, uplatnila na Pozemkovom úrade v Rožňave v zmysle reštitučného zákona nárok podľa § 3 na navrátenie vlastníctva k pozemkom v katastrálnom území H. z dôvodu, že pozemky boli jej právnomu predchodcovi Š. Š. vyvlastnené bez náhrady Fin 88/ev.19/H/1962máj.

Preskúvaným rozhodnutím pozemkový úrad vyslovil, že právna predchodkyňa navrhovateľiek J. K. nespĺňa podmienky ustanovené v § 3 reštitučného zákona z dôvodu, že pozemok neprešiel na štát alebo inú právnickú osobu niektorým zo spôsobov, ako sú uvedené v § 3 reštitučného zákona. Z odôvodnenia rozhodnutia vyplýva, že pozemkový úrad v danej veci dospel k záveru, že v danej veci sa nejedná o reštitučný titul podľa § 3 reštitučného zákona, pretože v konaní bolo preukázané, že pozemky, ku ktorým si účastníčka konania uplatnila reštitučný nárok prešiel na štát podľa vládneho nar. 15/1959 Zb., ktorý právny titul prechodu pozemkov na štát nie je uvedený v § 3 reštitučného zákona. Podľa jeho názoru v konaní bolo preukázané, že žiadané pozemky prešli do vlastníctva československému štátu - správy Štátneho rybárstva n.p. v Stupave rozhodnutím ONV finančný odbor v Rožňave č. Fin 88/ev.19/H/1962 máj zo dňa 28.6.1963 podľa vládneho nariadenia č. 15/1959 Zb. a § 11 vyhlášky č. 88/1959 Ú.v., KNV referát výstavby v Košiciach vydal dňa 18.1.1954 č. XI/4-739-16/2-1953 výmer, ktorým povolil vybudovanie rybníkov a k tým patriace vodné zariadenia na území obce H. Konštatoval, že reštitučné tituly ako dôvody na navrátenie vlastníctva sú v reštitučnom zákone taxatívne uvedené a je neprípustné ich rozšírenie o iné dôvody.

S právnym názorom správneho orgánu sa v celom rozsahu stotožnil aj krajský súd v napadnutom rozsudku.

Uvedený právny názor podľa právneho názoru Ústavného súdu Slovenskej republiky vysloveného v citovanom náleze nie je možné považovať súladným so zákonom.

Predpokladom navrátenia vlastníctva k pozemkom alebo priznania náhrady za nehnuteľnosti, ktoré nie je možné vydať bolo, aby si oprávnená osoba uplatnila reštitučný nárok na pozemkovom úrade v zmysle § 5 ods. 1 uvedeného zákona a súčasne preukázala splnenie zákonných podmienok oprávnenej osoby ustanovených v § 2 ods. 1, 2, ako aj že žiadané nehnuteľnosti prešli v zákonnej dobe (od 25.2.1948 do 1.1.1990) na štát alebo inú právnickú osobu v dôsledku skutočností taxatívne ustanovených v § 3 ods. 1, 2, 3, právo na navrátenie vlastníctva alebo priznanie náhrady si oprávnená osoba uplatnila v lehote ustanovenej v § 5 ods. 1 (do 31.12.2004) a žiadané pozemky ku dňu odňatia mali charakter pôdy podľa § 1 ods. 1, ako aj že žiadané nehnuteľnosti neboli vydané podľa zákona o pôde (zákon č. 229/1991 Zb., §§ 37 až 39 zákona č. 330/1991Zb.).

Pre konanie pozemkového úradu o navrátení vlastníctva k pozemku alebo rozhodnutie o priznaní práva na náhradu podľa § 6 ods. 2 a 3 reštitučného zákona platia všeobecné predpisy o správnom konaní, teda ustanovenia zákona č. 71/1967 Zb. v platnom znení o správnom konaní (ďalej len „správny poriadok“) podľa § 5 ods. 3 reštitučného zákona.

Podľa § 32 správneho poriadku správny orgán je povinný zistiť presne a úplne skutočný stav veci a za tým účelom si obstaráť potrebné podklady pre rozhodnutie. Pritom nie je viazaný len návrhmi účastníkov konania. Podkladom pre rozhodnutie sú najmä podania, návrhy a vyjadrenia účastníkov konania, dôkazy, čestné vyhlásenia, ako aj skutočnosti všeobecne známe alebo známe správnomu orgánu z jeho úradnej činnosti. Rozsah a spôsob zisťovania podkladov pre rozhodnutie určuje správny orgán. Na žiadosť správneho orgánu sú

štátne orgány, orgány územnej samosprávy, fyzické osoby a právnické osoby povinné oznámiť skutočnosti, ktoré majú význam pre konanie a rozhodnutie.

Vzhľadom na uvedené postupujúc v intenciách právneho názoru ústavného súdu odvolací súd dospel k záveru, že v preskúmvanej veci správny orgán vychádzal z nesprávneho právneho posúdenia veci a pre posúdenie námietok navrhovateľiek nebolo vykonané relevantné dokazovanie k otázkam užívania majetku právneho predchodcu navrhovateľiek organizáciou socialistického sektora, ani k otázke doručovania rozhodnutia bývalého finančného odboru ONV v Rožňave a súčasne doposiaľ nebola venovaná náležitá pozornosť zisteniu, že na bývalom Štátnom notárstve v Rožňave nebola v súvislosti s preskúmvaným rozhodnutím bývalého finančného odboru ONV v Rožňave č. Fin 88/Ev.19/H/1962máj z 28. júna 1963 uložená finančná náhrada, keďže cena užívaných nehnuteľností prevyšovala čiastku uvedenú v § 7 ods. 1 vyhlášky ministerstva financií č. 88/1959 U.v. o opatreniach týkajúcich sa niektorých vecí užívaných organizáciami socialistického sektora a o náhrade sa malo rozhodnúť podľa osobitného vykonávacieho predpisu.

Z uvedených dôvodov odvolací súd v preskúmvanej veci, vychádzajúc z naznačených postupov a záverov z nich plynúcich, ktoré konštatoval Ústavný súd Slovenskej republiky v citovanom náleze, dospel k záveru, že v danom prípade správny orgán nesprávne právne posúdil reštitučný nárok žiadateľky majúcej za následok, že vo veci doposiaľ nevykonala relevantné dokazovanie na zistenie, že k odňatiu majetku jej právneho predchodcu zo strany orgánov štátnej moci i zo strany socialistickej organizácie pri zoštatnení pozemkov došlo k hrubému zneužitiu vtedy platných predpisov, čo zakladá reštitučný nárok oprávnenej osoby, ktorú skutočnosť namietali navrhovateľky v opravnom prostriedku.

Úlohou súdu pri preskúvaní zákonnosti rozhodnutia a postupu správneho orgánu podľa piatej časti tretej hlavy Občianskeho súdneho poriadku je posudzovať, či správny orgán vecne príslušný na konanie si zadovážil dostatok skutkových podkladov pre vydanie rozhodnutia, či zistil vo veci skutočný stav, či konal v súčinnosti s účastníkmi konania, či rozhodnutie bolo vydané v súlade so zákonmi a inými právnymi predpismi a či obsahovalo zákonom predpísané náležitosti, teda či rozhodnutie správneho orgánu bolo vydané v súlade s hmotnoprávnymi ako aj s procesnoprávnymi predpismi. Zákonnosť rozhodnutia správneho orgánu je podmienená zákonnosťou postupu správneho orgánu predchádzajúceho vydaniu napadnutého rozhodnutia. V rámci súdneho prieskumu súd posudzuje zákonnosť rozhodnutia správneho orgánu a postupu mu predchádzajúceho na základe skutkového stavu, ktorý tu bol v čase vydania napadnutého rozhodnutia (§ 250i ods. 1 O.s.p.). Pokiaľ súd v rámci súdneho prieskumu zistí, že napadnuté rozhodnutie bolo vydané na základe nesprávnej interpretácie zákona a súčasne na základe neúplne zisteného skutkového stavu, je to dôvod na zrušenie napadnutého rozhodnutia žalovaného správneho orgánu, pretože súdy nemôžu nahrádzať realizáciu kompetencií správneho orgánu priznaných mu zákonom.

Z uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok krajského súdu podľa s § 250ja ods. 3 O.s.p. v spojení s § 250l ods. 2 zmenil tak, že preskúmvané rozhodnutie žalovaného správneho orgánu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Odvolací súd o náhradu trov konania rozhodoval v zmysle § 246c ods. 1 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 a v spojení s § 250k ods. 1 a s § 151 ods. 1, 5. Navrhovateľkám priznal náhradu trov konania vzhľadom na ich úspech v tomto konaní. Priznal im náhradu trov konania, ktoré im vznikli právnym zastúpením advokátom. Podľa § 11 ods. 1 v spojení

s § 13 ods. 3 a v spojení s § 14 ods. 1, 4 vyhl.č. 655/2004 Z.z. a zákona č. 222/2004 Z.z. im priznal náhradu trov právneho zastúpenia za 4 úkony právnej pomoci – 1/prevzatie a príprava 53,49 €, 2/ účasť na pojednávaní krajského súdu dňa 3.4.2009 42,79 €, 3/ vyhlásenie rozsudku krajského súdu dňa 24.4.2009 21,39€, 4/ podanie odvolania proti rozsudku krajského súdu 42,79 + PDH 19 % a náhradu režijného paušálu podľa § 16/3 uvedenej vyhlášky po 6,95 € za úkon (4x 6,95), spolu trovy právneho zastúpenia pozostávajúce z odmeny právneho zastúpenia dvoch účastníkov konania 437,50 € (2x 218,75). Odvolací súd vychádzal z vyčíslenia trov, ktoré predložil ich právny zástupca v odvolaní sa proti rozsudku krajského súdu, avšak mu nemohol priznať náhradu odmeny za nahliadnutie do spisu dňa 1.4.2009, ktorú si uplatnil podľa §§ 11/1, 13/3, 14/1d,5, keďže nahliadnutie do spisu nespĺňa zákonné podmienky ustanovené v § 14/1d,5 a to aj vzhľadom na dĺžku času oboznamovania od 8.10 hod. do 8.15 hod.. Odvolací súd súčasne priznal navrhovateľkám náhradu trov, ktoré vznikli ich právnenému zástupcovi vynaložením hotových výdavkov a to náhradu za vyhotovenie fotokópií zo spisu v sume 2,64 €, za použitie motorového vozidla dňa 1.4.2009, dňa 3.4.2009 a 24.4.2009 TV-KE-TV v sume 13,86 € (3x 4,62) a náhradu straty času dňa 1.4.2009 za 2 polhodiny, dňa 3.4.2009 za 4 polhodiny a dňa 24.4.2009 za 4 polhodiny po 11,59 €, spolu 115,90 € (11,59 x10). Pri vyčíslení hotových výdavkov odvolací súd taktiež vychádzal z vyčíslenia uvedeného vyššie, avšak nemohol priznať právnenému zástupcovi náhradu straty času dňa 1.4.2009 za 4 polhodiny, keďže zo zápisu o oboznamovaní sa vyplýva, že čas oboznamovania trval 5 minút, keď trval od 8.10 do 8.15 hod., z ktorých dôvodov za uvedený úkon priznal právnenému zástupcovi len 2 polhodiny. Odvolací súd priznal navrhovateľkám náhradu trov konania v celosti 569,90 € (odmena právneho zastúpenia advokátom v sume 437,50 + hotové náklady v sume 132,40 €), ktorú náhradu je odporca povinný zaplatiť do rúk ich právnenému zástupcovi.

Poučenie : Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.

V Bratislave, dňa 27. apríla 2011

JUDr. Zdenka Reisenauerová, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia:
Peter Szimeth